

Compagnie Renaud-Barrault

Savannah Bay

Marguerite Duras

Madeleine Renaud

Bulle Ogier

**Koninklijke Schouwburg, Den Haag:
woensdag 11 juni 1986 | 20.15 uur
donderdag 12 juni 1986 | 20.15 uur**

(Besloten voorstelling t.b.v. Petroland b.v.)

Savannah Bay est une des pièces de théâtre les plus récentes (1983) de Marguerite Duras. Son thème est l'amour, la perte et le souvenir de cet amour.

Dans *Savannah Bay* le souvenir d'un amour est exprimé verbalement par une actrice âgée, poussée par une jeune femme à raconter ce qui s'est passé dans le temps au bord de la Magra. Ensemble les deux actrices racontent l'histoire au public. Toutefois, à cause de l'âge de l'actrice, Madeleine, on ne peut plus savoir si les faits qu'elle raconte, sont vrais ou non. La jeune femme qui, à l'inverse de la vieille dame, n'a pas de nom, ne peut emprunter son identité qu'à ce qu'elle apprend de Madeleine. Toutefois, la pièce contient quelques éléments indiquant qu'il s'agit ici d'une grand-mère avec sa petite-fille.

La personne liant les deux femmes, peut-être la mère de la jeune femme, est absente et apparemment morte. Ainsi y a-t-il dans *Savannah Bay* trois personnages extrêmement incertains: une femme âgée dont la mémoire n'est plus très bonne, une jeune femme que ne sait rien et une femme qui savait tout mais qui est morte.

Par la forme théâtrale Marguerite Duras exploite encore davantage l'incertitude sur ce qui s'est réellement passé: où finit la réalité et commence le mensonge, la fantaisie. Madeleine est une actrice aussi bien en réalité que dans son rôle. Elle joue un jeu. En outre l'interprète de la pièce porte le même nom que le personnage qu'elle joue. De cette façon l'auteur ajoute encore un niveau supplémentaire à la réalité. Dans *Savannah Bay* Marguerite Duras utilise une technique permettant aux deux femmes de raconter l'histoire de deux personnes qui s'aiment. Tantôt elles jouent ces deux personnes, tantôt 'elles-mêmes', tantôt deux actrices et très souvent elles mélangent ces trois rôles.

Comme dans presque toutes ses oeuvres Mme Duras essaye d'estomper la frontière entre le théâtre et la littérature, en associant l'action de raconter et l'action de jouer. Le langage qu'elle emploie à cette fin est poétique et symbolique.

Regie

Marguerite Duras

Rolverdeling

Madeleine

Madeleine Renaud

Jonge vrouw

Bulle Ogier

Savannah Bay is één van Duras' meest recente toneelwerken en stamt uit 1983. Het thema van het stuk is de liefde, het verlies daarvan, en de herinnering aan die liefde.

In *Savannah Bay* wordt de herinnering aan een liefde in woorden uitgedrukt door een oude actrice die door een jonge vrouw wordt aangezet om te vertellen wat er eertijds aan de oever van de Magra gebeurde. Samen vertellen de twee actrices het verhaal weer aan het publiek. Door de ouderdom van de oude actrice, Madeleine, is de juistheid van de feiten die zij vertelt echter niet meer te achterhalen. De jonge vrouw, die in tegenstelling tot de oudere, geen naam heeft, kan haar identiteit slechts ontleen aan hetgeen zij van Madeleine te horen krijgt. Het stuk bevat echter een aantal indicaties die erop wijzen dat het hier om een grootmoeder en een kleindochter gaat.

Degene die de oude en de jonge vrouw bindt, wellicht de moeder van het meisje, is afwezig en kennelijk gestorven.

Savannah Bay kent daarmee een drietal hoogst 'onbetrouwbare' figuren: een oude vrouw die het zich allemaal niet meer zo goed herinnert, een jonge vrouw die niets kan weten en een vrouw die alles wist maar dood is.

De onzekerheid over wat er wel of niet is gebeurd, waar de werkelijkheid ophoudt en de leugen, de fantasie begint, wordt door Duras nog verder uitgebuit door de theatervorm. Madeleine is een actrice, zowel in werkelijkheid als in haar rol. Ze speelt een spel. Bovendien is de naam van de actrice in het stuk en degene die deze actrice speelt, Madeleine. Op deze wijze voegt Duras nog een extra realiteitsniveau toe.

In *Savannah Bay* hanteert Duras de spelvorm op verschillende manieren, waardoor de twee vrouwen in staat zijn het verhaal van de twee geliefden te vertellen. Soms spelen zij de twee geliefden, soms 'zichzelf', soms dat ze twee actrices zijn, en heel vaak deze drie door elkaar heen.

Zoals in vrijwel het gehele oeuvre van Marguerite Duras tracht de schrijfster de grens tussen theater en literatuur te doen vervagen door vertellen en acteren in elkaar te laten overlopen. De taal die zij daarbij hanteert is poëtisch en symbolisch.

Marguerite Duras

Marguerite Duras werd in 1914 geboren in Cochinchine, het toenmalige Frans Indochina en het latere Vietnam. Haar ouders waren hier naar uitgezonden als onderwijzers. Duras' vader, een wiskundeleraar, stierf toen zij vier jaar oud was. Ze woonde tot haar zeventiende met haar moeder en twee broers in Vietnam. In 1932 vertrok zij naar Parijs om daar rechten, wiskunde en politieke wetenschappen te gaan studeren.

Tijdens de oorlog tekende zich het begin af van haar schrijvers-carrière met *Les Impudents* (1943) en *La vie tranquille* (1944). In 1939 trouwde Duras met de schrijver Robert Antelme en in 1942 ontmoette zij Dyonis Mascolo van wie ze later een kind kreeg.

In de oorlog overleed haar broer Joseph, haar eerste grote liefde. Deze twee liefdes, die voor haar broer en die voor Mascolo, en de herinnering daaraan, zullen later een grote rol in haar werk gaan spelen.

De jaren vijftig waren een vruchtbare periode. Naast romans begon Duras ook voor het theater te schrijven. Voor de Compagnie Erouk-DelUCA schreef ze onder andere *Les Eaux et Forêts* en *La Musica*.

Madeleine Renaud, de inmiddels haast legendarische comédienne, voor wie *Savannah Bay* is geschreven, schitterde in *Journées entières dans les arbres*. In 1958 verscheen Duras' roman *Moderato Cantabile*, die evenals veel van haar werk, verfilmd werd. Op verzoek van Alain Resnais schreef Duras een scenario: *Hiroshima mon Amour*. De film werd het succes van het filmfestival van Cannes 1960, en is nog steeds een klassieker.

In 1966 verscheen de roman *Le Vice-Consul*, die later in verschillende versie door Duras werd uitgewerkt, onder ander tot haar bekendste film: *India Song* (1975). In mei 1968 maakte Duras deel uit van het schrijvers-studentencomité. Duras begint zich steeds meer bezig te houden met het zelf regisseren van haar werk, op het toneel (o.a. *Le Shaga*) en voor de film (o.a. *Détruite, dit-elle*, *Nathalie granger*, *Le Camion*).

Vooraf vanaf ongeveer 1970 volgt Duras een zeer eigenzinnige weg in het theater en de cinema. In haar low-budget

films gaat ze tegen elke klassieke scènische structuur in, onder andere door beeld en (off-screen) geluid een strikt gescheiden leven te laten leiden.

Savannah Bay is één van Duras' meest recente toneelwerken en stamt uit 1983.

Compagnie Renaud-Barrault *Savannah Bay*

Madeleine Renaud

Madeleine Renaud (1903) maakte haar debuut als actrice in 1921 als Cécile in Mussets *Il ne faut jurer rien* bij de Comédie Française, waar ze 25 jaar aan verbonden bleef.

Hetzelfde jaar creëerde zij een historische vertolking van Agnès in *L'école des Femmes* van Molière, een rol die zij meer dan 10 jaar heeft gespeeld.

In 1940 trouwde zij met Jean-Louis Barrault en speelde onder zijn regie in *Le Soulier de Satin* van Claudel.

In 1946 verlieten zij samen de Comédie Française en richtten zij de Compagnie Renaud-Barrault op, een groep die zeer belangrijk is geweest voor de ontwikkeling van het moderne Franse theater.

Madeleine Renaud vertolkte belangrijke rollen in bijna alle produkties van hun gezelschap.

Uit een interview met Marguerite Duras in 'Le Matin'

Uw stukken bevestigen geen zekerheden. In Savannah zegt u dat het niet zeker is dat Madeleine de moeder van het meisje is, maar 'dat u persoonlijk die stelling bent toegedaan'. Maar moet je niet voor een aantal zekerheden kiezen om een encensering tot stand te brengen?

Duras: Theatermensen zullen 'ja' zeggen. Ik zeg 'nee', niet tegen de theatermensen, maar tegen het angstige conformisme dat nog steeds door het theater waart. Ik weet niet zeker of Claire Lannes Marie Thérèse Bosquet gedood heeft in *L'Amante Anglaise*. Integendeel, ik weet zeker dat de mensen niet naar het stuk kwamen kijken om dat te weten te komen. Ik weet zeker (zoals Planchon naar men mij vertelt) dat Titus niet meer uit verlangen van Bérénice houdt, wanneer de senaat hem het bevel haar terug te zenden oplegt.

Is het niet moeilijk voor toneelspelers om zonder deze vaste zekerheden te werken?

Duras: Ja, ongetwijfeld. Van het begin af vragen ze erom. Ik heb gezegd dat het van hun afhing. Het zou waar of onwaar kunnen zijn door hen, door wat zij ermee doen. Dat is mijn zaak niet meer.

Geloof u op dit moment dat Madeleine de moeder van het meisje is? Of stelt u zich die vraag niet?

Duras: Ik denk dat het een stuk zonder personage is. Ik doe een aantal voorstellen. Mijn rol is niet om te kijken of ze waar zijn, om voor politieagent te spelen om te weten of Madeleine nou wel of niet de moeder van het meisje is. Mijn rol is om weer te geven wat een liefde is. Het meisje van *Savannah Bay*, die ook Savannah heet – alles is Savannah, plaatsen en personen – is gestorven van liefde. Men weet dat zij haar minnaar tijdens de zomer ontmoet heeft, op een bepaalde plek van een warme zee, misschien de Middellandse Zee, dat zij zestien jaar oud was, en dat zij een jaar later zichzelf gedood heeft, op de dag van haar bevalling. Er

is ongetwijfeld niets moeilijkers om over te schrijven dan over een liefde. Waarom? Omdat de liefde schering en inslag is in elk werk: in de cultuur, de muziek, schilderijen, romans, filosofie, in alles. Niets is onduidelijker, het is de onuitputtelijke gemeenplaats, nooit uitgeput. Ik geloof dat de mensheid tot zijn laatste snik zich daarmee zal voeden, met het liefdesverhaal. En daarin, in die grootste gemeenplaats, is de mensheid het meest gelijk, het dichtst bij de gelijkheid in zijn gang naar de dood, in zijn stilte.

De liefde kan niet gekend of gezien worden, behalve van verre, van buiten. Vanaf het moment dat zij begint, verliest zij het vermogen zich te uiten, zij versluiert zich, en sluit zichzelf op. Er blijft niets anders over dan dat altijd wonderbaarlijke beeld van de minnaars. (...) Dat is ook wat ik probeer te bereiken. In *Savannah* neemt het kind nooit het woord, de moeder en de dochter nemen nooit het woord voor het dode kind.

Ze vertellen, ze ensceneren de plaatsen waar de geschiedenis zich heeft afgespeeld, dat wil zeggen, de witte steen midden in de zee, de zomer, de logge zee, het blauw aan de hemel, het wit van de steen, het zwarte badpak van het kind, het dunne lijfje, en de glimlach, de eerste glimlach, en hoe ze uit het water gekomen is, als een kleine aal, etc. En hoe ze hem omhelsd heeft en hoe hij haar heeft aangekeken.

De komst van de Compagnie Renaud-Barrault werd mede mogelijk gemaakt door Petroland B.V.

Petroland B.V. a contribué à la représentation de la Compagnie Renaud-Barrault au Théâtre Royal de La Haye.

Deze voorstelling kwam mede tot stand in samenwerking met l'Association Française d'Action Artistique.

Uitgave: Stichting Holland Festival
Kleine - Gartmanplantsoen 21
1017 RP Amsterdam
Tel: 020 - 27 65 66
Telex: 11218 HFAUB
Telefax: 020 - 25 31 40
Telegramadres: Festival Amsterdam

Bestuur:

F. Becht, voorzitter
mr. H.J. Jong, penningmeester
mr. G. Korthals Altes
drs. J.W. Schrofer
dr. L. Ginjaar
dr. L.J.C.M. Le Blanc
Mr. E.L.L. de Wilde

Directie/muziek: Ad 's-Gravesande

Theater: Arthur Sonnen

Dans: Marc Jonkers

Productieleiding: Elza Heijman

Productie: Joël Bons, Sigi Giesler, Just Smits,
Monica van Steen, Gwenoële Trapman,
Willem Trommels, Josée Voormans, Oscar Wibaut,
Karin IJzermans

Secretariaat: Mieke Coenemans, Karin Köhler,
Tineke van Manen, Alma Netten, Ivonne Valk

Administratie: Karin Boef

Pers & Publiciteit: Irene de Groot,

Carla Hazewindus- Schipper, Hubert van der Kleij,
Babs van Overbeek, Harriët Rotshuizen, Hans Smit,
Anne Werthiem - Tolck

Deze uitgave is mede mogelijk gemaakt door het
Prins Bernhard Fonds

Fotograferen verboden